

- (b) 'লিবাৰ্টি' শব্দটো 'লিবাৰ'ৰ পৰা উদ্ভূত হৈছে, যি এটা গ্ৰীক/লেটিন/টুটনিক শব্দ।

The word 'liberty' is derived from 'liber' which is a Greek/Latin/Tutonic word.

- (c) যুক্তৰাষ্ট্ৰ গঠনৰ প্ৰয়োজনীয় চৰ্ত এটা লিখা।

Mention an important condition for formation of federation.

- (d) "গণতন্ত্ৰ হ'ল আলাপ-আলোচনাৰ মাধ্যমেৰে পৰিচালিত শাসন পদ্ধতি।" কথাষাৰ বাৰ্কাৰ/মেকাইভাৰ/লাস্কিয়ে কৈছিল।

The view that 'democracy is a system of government by discussion' was said by Barker/MacIver/Laski.

- (e) "ক্ষমতাই এক নিৰ্দিষ্ট মানৱীয় সম্পৰ্কক বুজায়।" কথাষাৰ কৈছিল কাৰ্ল ফ্ৰেডৰিক/টনি/ফ্ৰাঙ্কেল।

'Power is a certain kind of human relationship' was said by Karl Friedrich/Tawney/Frankel.

- (f) 'ডাচ কেপিটেল' গ্ৰন্থৰ লেখকৰ নাম লিখা।

Name the author of the book, *Das Kapital*.

- (g) ভাৰতবৰ্ষত আইনগত সাৰ্বভৌমত্ব সংবিধান/নিৰ্বাচকমণ্ডলী/সংসদৰ হাতত থাকে।

In India, legal sovereignty lies in Constitution/Electorate/Parliament.

- (h) গান্ধীবাদ আৰু মাৰ্ক্সবাদৰ মাজত থকা এটা মৌলিক পাৰ্থক্য লিখা।

Mention one basic difference between Gandhism and Marxism.

2. চমু টোকা লিখা (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : $4 \times 4 = 16$

Write short notes on (within 150 words each) :

- (a) দাৰ্শনিক দৃষ্টিভঙ্গী

Philosophical approach

- (b) প্ৰত্যক্ষ গণতন্ত্ৰৰ চাৰিটা পদ্ধতি

Four methods of direct democracy